

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDIC (CATALANISTA)

Any 8.—Núm. 341.—Dissapte 23 de Febrer de 1907

PORTAVEU DE LA ASSOCIACIÓ CATALANISTA Y DEL CENTRE NACIONALISTA CATALÀ

SIGUÉMHI!

La Solidaritat Catalana comença a actuar amb èxit complert, signe evidentíssim de son triomf definitiu. En tots o quasi tots los districtes de Barcelona y Girona y en alguns de Lleyda, catalanistes, republicans y carlins, gent de totes les idees y de les més diferents conviccions, constitueixen juntes y realisen gestions ab la més gran lleialtat y entusiasme, preparantse pera les vinents eleccions generals.

Lo moviment que's nota en los llochs citats, contrasta dolorosament ab l'apatia que en gran part de la Catalunya nova's deix sentir. Fora del Vendrell y Valls ahont tenim noticies de que s'està treballant seriament, en los demés districtes ab prou feynes se'n parla d'aquesta qüestió de vida o mort per la nostra terra.

Y no's digui que aquí la lleu solida-ria no està arrelada. Los catalanistes y'ls republicans federals en massa, y molts elements prestigiosos dels partits carlí y de l'unió republicana, senten lo desitj, mes dirèm, l'absoluta necessitat de que la Solidaritat actui també aquí, precisament perquè en lo nostre terror, més que en altres encontrades, lo caciquisme hi governa encara com a amo y senyor de vides y hisendes.

Perquè, donchs, no s'intenta quelcòm? Perquè hem de contemplar com les colles caciquistes, causa principal de la nostra ruina, se van distribuint los llochs en combinacions y encasillats que's desfarien com un núvol empenyut pel vent, tan bon punt les úniques forces polítiques que tenen ascendent en lo poble llensessin lo crit de guerra?

Falta qui doni'l primer pas, qui sense mirament ni febleses, posi en contacte a tots los elements sans dels districtes, units ja espiritualment per una mateixa convicció. Y això, pesi a qui pesi, s'ha de fer, s'ha d'intentar al menys, pera que no's diga, com sense rahó s'ha dit altres vegades, que a la nostra terra hi há dualismes y que l'hermòs despertar del nostre poble està circumscriu en determinades localitats.

No. Es tota Catalunya que renaix, es la patria catalana integralment que sent anies de vida, lo mateix a l'Empordà que al Camp de Tarragona, igual al Vallès que a la Conca de Barbarà. Que ho digui sinó aquella esplèndida manifestació del 20 de Maig, en la que tant brillant paper hi feren les nostres comarques individual y colectiu.

Donchs si això es veritat y ningú pot negarho, cal que's demostri ab fets ben eloqüents. No es ara ocasió d'exhibir banderes; es ocasió de votar y demostrar al poder central les forces que sota aquells penons s'aixopluguen. Que's doni'l primer crit y ja's veurá com tots los bons catalans hi acudeixen. Qui ho fassi mereixerá bé de la Patria.

NACIÓ, ESTAT Y RASSA

Per entremij de les grans modificacions socials que s'han realitzat en l'humanitat hi ha persistit sempre'l fet senzill, emprò inevitable, de complir-se lleys elementals per les que després dels trontollaments de les colectivitats humanes l'ordre natural s'ha restablert y les societats han seguit l'evolució progressiva de perfeccionament a que's troben subjectes. Ni les invasions de rasses barbres, ni'l despotisme d'autòcrates tirans, ni les lleys exides de les ciutats dominadores, ni'ls arruixaments revolucionaris, ni les teories sociològiques, ni les hipòtesis de la ciencia que han arribat a ser considerades com a veritats positives, han exercit altra influencia que

modificacions accidentals en la vida dels pobles, ni han pogut fer altre que pertorbar un instant la vida natural dels nuclis humans.

L'haver prescindit d'alguns dels elements quin conjunt es la característica social de cada nucle humá y l'haver supeditat lo pensar a les capritxoses lucubracions dels filosofis deductius o dels redemptors desequilibrats, ha portat gran confusió en los assumptos socials, més clars de lo que sembla, y ha sigut causa de que fins la positivitat externa dels fets sia erradament interpretada. N'hi han que deixan de banda l'element ètnich y antropològich y discurreixen fonamentantse en les poch conegudes lleys del medi ambient; altres prescindeixen de les condicions geològiques, climatològiques y biològiques de les comarques y's fixan tantsols en la rassa; n'hi han que esborran l'istoria y la tradició, com si'ls pobles fossin producte de generació espontània; y no'n mancan que, com si volguessin aturar la vida, pensan que les societats son organismes fòssils, que han nascut fòssils, y que la vida social no es tal vida sino un perdurable estat de catalepsia dels pobles. La veritat no la posseheixen pas aqueixos que tan erradament pensen; la veritat no pot ser producte d'induccions incompletes, ni les disquisicions violentades per prejudicis regressius o revolucionaris.

Medi ambient de les regions geogràfiques, rassa, historia y tradició y l'ideal, son elements que conduexen a la determinació dels principis sociològichs dels nuclis humans. Atenentse a aqueixos elements, se veu ben clar que nació, Estat y rassa son modalitats de la vida de les agrupacions humanes que han existit en tots los temps en l'humanitat, malgrat que'l mancamet de civilització o'l desconeixement dels fets socials, no tantsols prehistòrichs, sinó dins de l'istoria, y pot afegirshi que fins en temps no massa allunyats del nostre sían causa de que no poguem determinar ab precisió la seva existencia inseparable de les societats. Y no sols en l'istoria, sinó que fins en l'estat present arreu la nació, la rassa y l'Estat existeixen, per més que en molts pobles civilitzats la violencia de la forsa ho vulga esborrar y que de molts pobles salvatges no'n coneixem los caràcters de la seva vida social. La nació significa organisme social històrich y natural; la rassa, comunitat de caràcters ètnichs y antropològichs; l'Estat es un fet jurídic, implica poder y sol ser reunió accidental, dins de l'istoria, d'individuos o pobles ajuntats voluntariament o sotmesos al govern del dret creat per la forsa. La nació existeix sempre, per més que evolucioni y's modifiqui y que en llarguissims periodos de temps cambiïn los que són los seus caràcters especials dintre de l'evolució històrica ben coneguda y casi positiva; l'Estat cambia sense parar, per ser institució de dret determinada per los accidents de la vida dels pobles; la rassa no es persistent, es movable, y's perfecciona ó desapareix segons s'encertin les barrejes de sanch y'l lloch geogràfic triat pera desenrotllarhi la vida social.

Tant persistent es la nació, es tant l'organisme de societat natural, que l'afany dels polítichs que governan los grans Estats es volguer anomenarlos nacions, ab lo fi de que sia indiscutible l'estat de dret que'ls sosté. Napoleón III fou qui comensá a usar de la forsa pera estatuir l'estat de dret de les grans nacionalitats, que no són més que grans Estats. Se parla de que l'istoria ha consagrat que sían nacions aqueixos grans Estats, però no's diu que la forsa no crea nacionalitats, y que casi sempre aqueixa forsa de l'istoria es feble perquè ni'ls fets de poch anys, ni'ls d'una centuria, son suficients, haventhi violencia del dret veritable, pera desvirtuar la vida diferenciada que han posseit, posseixen y posseirán les nacionalitats.

Se suposa que la vida social s'encamina a les grans colectivitats, y que la rassa será lo que substituirá als grans Estats. Es ben cert que l'unitat de rassa no existeix, que la rassa es prompte modificada per la nacionalitat, y que sols les rasses invasores poden exercir aqueix poder hegemònich que dóna caràcter a la lluita d'una rassa ab una altra. Ademés les rasses civilizadas s'han nacionalitzat, no pot considerarse objectiu de la civilització'l de la lluita de rasses, encare que sols sia de caràcter econòmic, y lo que als nostres temps pot semblar competencia de rassa, són més que res conflictes econòmichs creats per aqueixa salvatjada dels grans exercits permanents, ocorreguent que la lluita econòmica's manifesta tan intensa entre Estats de rassa si's vol diferent, com entre'ls de una mateixa rassa.

La lluita en les societats civilizadas hi es, emprò en lo sentit social es lluita per la vida, es lluita colectiva, es lluita pera destruir l'estat de dret en la forsa, es lluita pera afavorir la vida lliure dels pobles que tenen les seves activitats individuals socials opreses y pera empeltar energies a les nacionalitats degenerades y decadents. Les rasses se troben barrejades, no sols als grans Estats, sinó que aduch a les nacionalitats, les que han seleccionat als individus, fent desapareixer les families impotents pera la vida social.

Sols la nacionalitat persisteix com a sediment de vida social, malgrat les seguides variacions del dret constituït, l'Estat, y malgrat lo seguit trasbalsament de les rasses. Aqueixa positiva persistencia de la nacionalitat se la troba en l'istoria ben probada, ja que inconscientment los pobles agombolan los fets socials del lloch geogràfic y no la circumscriuen a l'evolució de l'Estat ni a la tradició de la rassa. L'istoria dels pobles es l'istoria de la seva societat; l'istoria de les rasses es més d'orde científic especulatiu.

L'ideal humá sols poden tenirlo les nacionalitats y no l'Estat ni la rassa, que no pretenen may resoldre més que un problema d'utilitarisme actual. Es així perquè l'ideal suposa organisme diferenciat, conciencia social, esperit colectiu perfectible, historia y tradició, y ni'ls Estats ni les rasses ho posseixen, ni poden ser, per tant, perfectes organismes socials, per mancàrloslo ho perdurable d'una evolució natural y sobrárloslo la seguida varietat de la seva constitució en l'estat y la finalitat determinada en la rassa. Los nuclis socials sense tradició son desequilibrats y's desorganisan per lo predomini de l'utilitarisme, com passa en los Estats, perquè s'ha de considerar que l'istoria y la tradició no s'han de limitar al curt periodo de la vida social dels Estats. Les societats sense ideal són organismes morts, y no són may colectivitats socials diferenciades, perquè oprimeixen la seva vida ab lo culte fanàtic del seu passat, com les rasses errants que no han subjectat la seva vida colectiva a l'acció del lloch geogràfic, del medi ambient. La nacionalitat té tradició y té ideal, y si per invasió de rasses inferiors o que no s'han pogut adaptar a lo persistent de la nació degeneran y l'ideal manca, ja sanch nova l'enfortirà, la farà apte pera'l progrés humá y farà brotar l'ideal.

Lo perfeccionament de les societats conduirà a fondre l'Estat, o sia l'orde jurídic, en la nacionalitat, que será l'Estat natural o sia la funció fisiològica del dret dels homes y dels pobles. Les nacionalitats o Estats naturals se federarán y originarán Estats de drets més extensos, però també naturals, que no violentarán les nacions, sinó que afavorirán lo seu progressiu perfeccionament per l'associació de nuclis socials, com l'associació fisiològica de l'individu perfecciona la personalitat. L'individualisme associatiu, que es la forma d'organización natural en l'home, ho es també pera les societats, donchs que res

més que individualisme associatiu es la federació de les nacionalitats naturals y històriques. L'individualisme absolut es antisocial, com antisocial son les rasses no nacionalizadas. Lo nacionalisme absolut es tirànic y explotador y depressiu pera la dignitat humana, tal y com ho són los grans Estats, organizacions al cap de vall purament socialistes pera ser explotades per les oligarquies.

L'exclusivisme es propi de l'Estat y de la rassa, may de la nacionalitat, perquè no es exclusivisme volguer lo propi perfeccionament y combatre tot lo que s'hi oposa, emperò, si que són exclusivistes l'Estat y la rassa perquè la seva acció té per objectiu enrobustirse temporalment ab la vida social de es nacionalitats.

D. MARTÍ Y JULIÀ.

Centenari d'En Jaume I

La reunió de Tarragona

No'ns equivocárem al dir en nostres passats articles que l'idea de la celebració solemne del VII Centenari del naixement del Rey En Jaume I fóra desseguida rebuda ab gran entusiasme per tots los pobles que integren la gloriosa Corona d'Aragó, y que aquests s'anirien contrapuntant pera veure qui d'una manera més digne podria commemorar aquella memorable data. La proba la tenim en la reunió que'l dia 7 d'aquest mes se celebrá a la casa comunal de l'antiguíssima y gloriosa ciutat de Tarragona.

Tarragona no podia romandre impassible davant del projecte de glorificar a n'aquell monarca que, en vida, tantes probes de deferencia doná envers dita ciutat, escullintla pera preparar en ella les més grans empreses que realisá. No en vá tenia de ser ella la població que recullí respectuosament les venerables despulles del més gran rey catalá, quan aquestes foren vilment profanades pels revolucionaris de l'any 1835, y ab gran estima les conserva sota les grandioses naus de la seva Seu. Per això ha sigut de les primeres que s'ha reunit pera acordar commemorar dignament dit Centenari. Y precisament ha decidit ferho de la manera més gran que's pot honrar aquella colossal figura de l'Edat Mitjana.

Convocats per l'alcalde de Tarragona senyor Cuchí, se reuniren en una de les sales de la casa comunal de dita ciutat, junt ab les autoritats municipal y provincial, les més valioses personalitats en la ciencia, lo comerç, l'industria, l'art y la premsa, portant la representació de la majoria de les corporacions que integren aquella població. Ab un entusiasme y unanimitat no gaire freqüent en semblants cassos, s'acordá contribuir a la commemoració del Centenari, encarregantse Tarragona de publicar en una edició monumental les obres escrites per aquell gran rey.

De cap manera's podia honrar mellor a l'implantador de la prosa catalana; al qui tants esforços feu pera que's fés en aquesta llengua, y no en la llatina, que llavors era la generalment usada, la redacció dels documents y llibres de la nostra terra; al qui predicant ab l'eczemple, nos ha llegat ab lo «Llibre de la Sabiesa» y la «Crònica o Comentarís», uns dels primers monuments de la nostra literatura patria.

Mes ab la publicació de les obres escrites en catalá per En Jaume I no solament se farà un tribut a n'aquest monarca considerat com un dels més eminents prosistes catalans, sinó que, essent, sens dubte, la seva principal obra literaria la «Crònica o Comentarís», ab la publicació d'aquelles

hermoses narracions que de la manera més natural y senzilla fa de les gestes més heroïques de la seva vida, se donarà a conèixer la personalitat plena del gran rey conqueridor.

Pera saber l'importància material que revestirà aquell valios volum, solament dirèm que s'ha encarregat de la direcció tipogràfica don Eudald Canibell, que tan valiosos estudis té fets sobre l'ornamentació y presentació externa dels manuscrits de l'Estat Mitjà; y en quant als treballs de transcripció y coteig de documents, se'n cuidarà l'intelligent paleògraf tarragoní mossèn Bofarull, qual suficiència y escrupolositat en la materia tan dignament ha probat en ses darreres publicacions.

Si juntem a n'aquesta importantíssima obra, que's portarà a cap per iniciativa dels tarragonins, los treballs que ja están fets los més valiosos historiadors de tots los regnes de la Corona aragonesa pera publicar, en commemoració del Centenari, una colecció de monografies estudiant l'època d'En Jaume I, se conseguirà indubtablement donar a conèixer d'una manera clara y potent la grandiosa influència que en l'història del poble català ha tingut lo gloriós rey En Jaume y, per lo tant, que'l seu nom sigui tractat ab la gran admiració y respecte que's mereix.

Mes, si bé ab aquestes publicacions se lograrà plenament divulgar l'història de En Jaume I entre la gent erúdica y intel·lectual, no arribarà son coneixement fins a la classe popular de nostra terra, fins a n'aquells que sa superficial instrucció no'ls permetrà comprendre clarament l'antiquada redacció d'aquells importantíssims llibres. Per lo tant, es convenient emplear altres medis pera poder donar a conèixer nostre gran Rey; s'han d'organitzar cavalcades y altres representacions plàstiques dels fets més importants de la seva vida, pera que son coneixement arribi fins a totes les classes socials de nostra terra, y d'aquesta manera se consegueixi esborrar del tot lo mal concepte que, d'ell se'n havien format, motivat per un excés d'irreflexiu humorisme d'un escriptor de la passada centuria.

Com que esperem que l'acort prè per la ciutat de Tarragona serà totseguit imitat per la major part de poblacions que formaven la Corona d'Aragó, creyem convenient fer notar que, si bé opinem que cada una tindria d'obrar independentment y honrar de la manera que cregués més digna la memoria de En Jaume I, no obstant convindria que totes les comissions que en cada població se vagin formant se posin d'acort respecte l'època y la manera com pensin commemorar lo naixement del nostre més gran rey, pera que així resultés certa unitat en lo conjunt, y la reunió de tots aquests actes compregui la representació de la vida plena del Conqueridor, y serveixi pera agermanar tots los pobles de la gloriosa Confederació Catalana-Aragonesa.

FRANCESCH VALENTÍ.

(De La Veu de Catalunya)

Document important

Mereix conèixer l'allocució dirigida als barcelonins per la Comissió de Solidaritat catalana, ab motiu de les properes eleccions de diputats provincials, per lo qual estimem oportuna la seva reproducció.

Diu aixís:

Poble de Barcelona:

Fets que no cal esborrar en esclats de sentiment y vibració patriòtica agravis y ressentiments que'ns separaven, varem recordarnos que tots erem catalans y deviem unirnos pera la defensa del dret, la dignitat y la llibertat de Catalunya.

Y aparegué allavors l'ànima d'aquest gran poble, magestuosa, serena, imponent y viva, en aquelles festes de Maig que foren un cant de vida, d'acció y d'esperansa, inesborrable en tots los que varem actuar en tan grandiosa manifestació d'amor a la nostra terra.

Es impossible confondre y tancar aquella revelació d'un sentiment patriòtic en lo cercle sempre reduït d'un partit polítich. Mil vegades ho havem dit, y ho repetim encare. Dintre la gran conjunció de la Solidaritat, hi poden conyuir tots los ciutadans de Catalunya que l'estimin y la vulguin dotada de vida lliure, siguin les que siguin les seves diferencies y opinions

en molts problemes de la vida.

Es clar, donchs, que lluny d'abdicar los que formem la Solidaritat Catalana cap dels nostres pensaments y de les nostres doctrines; lluny de privarnos de mantenirlos, propagarlos y trèurels triomfants per l'esforç de la conciencia pública, havem cregut que la conjunció que's va produir y ha de continuar, no constituïa obstacle, dificultat ni destorb al lliure moviment y treball dels partits y de les doctrines que comparteixen les opinions dels catalans.

Lluitant units o lluitant separats, los homes que senten la Solidaritat sabrán sempre respondre a los que d'ells demani Catalunya en totes les circumstancies.

La Comissió de Solidaritat, haventse dirigit als organismes y partits adherits al nostre moviment en demanda de que reunissin los seus esforços en una comú acció en les properes eleccions provincials, ha conseguit un fecond acort de dits elements en aquesta ciutat, coincidint en l'afirmació de presentarse als electors demanantels'l vot pera'l triomf dels quatre llochs del districte segon y dels tres llochs de majoria del districte tercer.

Veusaquí'ls candidats designats per dits partits y organismes, candidats que vé a proclamar devant del poble, en nom de tots, la Junta de Solidaritat Catalana:

Districte segon.—Ramón Albó y Martí, Advocat.—Santiago Gubern, Advocat.—Denis Millán, Comerciant.—Bonaventura M.ª Plaça, Propietari agricultor.

Districte tercer.—Lluís Argemí, Advocat.—Agustí Nogués y Ravira, Obrer fundidor.—Baldomer Tona y Xiberta, Advocat.

Gran y extraordinària importància té la propera campanya electoral:

Deslliurar la nostra ciutat hermosa germens de tots los ideals; conquistar la Diputació provincial d'una manera definitiva pera'ls elegits del poble; destruir lo poder il·legítim del caciquisme, base única de les oligarquies; preparar la batalla grandiosa en que Catalunya té'l compromís d'honor de nomenar los representants que en lo nou Parlament plantegin lo problema català ab tota claretat y tot vigor, fent efectiva la necessitat de no viure sotmesa a fets, lleis y decrets d'excepció, com lo que ha dictat l'actual Govern sospenent lo funcionament del Jurat a Barcelona y Girona, suspensió que, fins pels enemichs d'aquesta institució, es una ofensa a la conciencia jurídica dels catalans, donchs posa en dubte la seva independència y entesa pera les altes funcions de la justicia, per tot això, per la necessitat de realisar tot això, es incontestable y extraordinària l'importància de la propera campanya electoral.

No es una més la batalla electoral a que us criem; no són unes eleccions com moltes altres que afecten sols al interès del partit: es la gran batalla d'un poble contra tots los seus enemichs, la primera y gran afirmació electoral de tots los catalans. Del compliment del dever de tots ne depèn l'èxit de les aspiracions catalanes, la sort y prosperitat de Barcelona.

Anar a votar lo dia 10 de Mars, es qüestió de dignitat, de defensa dels interessos del treball y de la producció.

Lo poble que va saber cumplir sos devers tan hermosament en les Festes de l'Homenatge, sabrà complirlos ara en les eleccions provincials.

Barcelonins:

Per l'obra de tots, per Catalunya, per la conjunció que us imposa'l patriotisme, voteu lo 10 de Mars les candidatures que us proposa la Comissió de Solidaritat Catalana. Accepteu'les com encarnació vigorosa de les vostres aspiracions agermanades, fèules triomfar per l'esforç deslliurador de la vostra voluntat.

Barcelona 16 de Febrer de 1907.

La Comissió de Solidaritat Catalana.

Joseph Roca y Roca.—Lluís Durán y Ventosa.—Miquel Junyent.—Duch de Solferino.—Jaume Carner.—Domingo Martí y Julià.—Amadeu Hurtado.—Joseph M.ª Vallés y Ribot.

EMPORI

Una nova revista de cultura, *Empori*, ha vingut a viure. En ella tenim que posar nostra confiansa, per ella'ls nostres esforços; es catalana, en les seves planes hi batega nostre ànima.

Empori parla y diu: «Aquesta iniciació catalana, temps há comensada, en la tasca feconda de crear una cultura propia, es lo

que vé a estimular *Empori*, reunint en una comuna llar los obrers de tota mena que en això treballen car no abasta la nostre incipient producció pera la especialització de produccions, propia de les matèries triomfants—y establint periòdica comunicació entre'ls cenacles catalans y'ls que arreu pel món fan la mateixa via».

Lo treball «Comentaris o uns documents sobre la crònica de Jaume I», de A. Rubió y Lluch, está rublert de crítica y erudició històrica, d'aquella que viu en los arxius, arrelant en pergamins grochs y cargolats. Es una investigació sobre l'autenticitat de la crònica de Jaume I, encare no resolta; en aquest treball s'hi estudien un bon nombre de documents de gran valua pera la aclaració d'aquell important assumpte. Lo senyor Rubió creu que manca encare un Diplomatarí-històric del gloriós Conquistador; en los Arxius Rey y Municipal, y'ls demés de la nostra antiga Confederació, sens oblidar los nacionals de França, s'hi troben les fonts pera aquest treball, que considera, lo senyor Rubió, digne de ser emprès pel pròxim Centenari y la més severa y profitosa apoteosi històrica del gran Rey.

Nos porta a n'els temps de la casa dels Austries lo treball «Vells polítichs espanyols, Saavedra Fajardo», den Joseph Martí y Sabat. En aquest treball s'alsa hermosament lluminosa la figura d'aquell polítich al costat de la decrepita figura de Feliph IV, envoltat de profundes negrors; son autor estudia acertadament al vell polítich espanyol, dolentse de que estiga condemnat a un cert oblit lo que fou un gran coneixedor «dels homes y les coses».

«Los Medallons musicals», den M. S. Oliver, consten de sis sonets dedicats a grans músichs; en ells nos parla de la Musa de Mozart, «qui a somniar convida». De Beethoven diu: «Un cop d'ala del geni't va comoure—y'l torrent de les llàgrimes obrires». Y de Chopin: «En sos nocturns s'escota l'amargura—d'un amor ideal ja may atesa».

Tenen ànima ben catalana altres sonets den Francesch Sitjà y Pineda, recordant la melangiosa pau del capvespre a la masía.

«Los últims barrochs de Barcelona», per R. Casellas. En aquest interessant treball comensa'l senyor Casellas per deplorar lo poch coneguda que'ns es l'història social del sigle XVIII estudiant l'art que a Barcelona va florir la darrera tongada del barroquisme, que, segons opinió de dit senyor, «si be no tan elegant, «mignon» y distingit com lo que fantasiosament va desclòures en altres centres europeus, prou digne per son especial caràcter, ben saborós y escayent a voltes, de fer deturar nostra atenció».

Acompanyen aquest treball uns dibuixos de la colecció Casellas, de pintors tan importants com en Viladomat, Tramullas y Lo Vigatà.

Un erudit treball den C. Taltabull parla de Bruckner, erudiant d'una manera detinguda «Bruckner y la IV Sinfonia».

Després de la missa

Mossèn Bernat era tallat d'aquella manera, no hi podia fer més; prou que s'ho coneixia y ho deya:

—No serveixo jo per bisbe; es un dir!... no serviria donchs, vaja! Vethoquí. Aixís he estat sempre y aixís m'he de morir, quan Deu ho disposi.

Y verdaderament, per bisbe no hauria servit; ell coses de palacio y aquelles triquetas (etiquetes, vol dir) que imposa la gerarquia de governar una diòcesis? ¡Ca! No serviria donchs, vaja! Vethoquí!

Era francatxàs, a la bona de Deu; y les seves cualitats no eren proporcionades ni equilibrades. Al contrari; era d'algunes coses molt curt (coll, brassos, cames, estudis y aspiracions); y d'altres, molt llarch (vista, memoria, y potencia masticatoria y digestiva).

Lo que es enveja, pobre mossèn Bernat, no'n tenia gota; sols envejava una bona vellesa y una bona mort, y, com que això són coses que no están mes que a la mà de Deu, no s'hi encaparrava; fiat voluntas tua, vethoquí!

Mossèn Rafel, que era un company de seminari de mossèn Bernat, a casa del quin s'hostatjava quan los negocis de la parroquia feyan anar a la curia, li deya a l'arribar:

—Quin dia't fem bisbe?

—Per are no; tinch lo cap massa gros, y no trobariem cap mitra que no'm vingues xical...

—Ets un Bernat Pescayre!

Per la festa del poble, com que hi anaven alguns vicaris dels voltants, per ajudar l'ofici, feyan festassa a taula, y fins se excidien una mica en fer broma, y are convé advertir que les bromes de capellans per esser bromes y no deixar d'esser ignoscentes, consisteixen en riureho tot, per insubstancial que sembli.

Havia estat gran cassador, però havent posat carns, havia perdut lo daliç, y com tot cassador es un xich cuyner, també hi entenía quelcom en lo d'arreglar un pollastre ab sanfayna y amanir un arrós.

Mes ja no's dedicava a tals gentileses més que de cent en quaranta, y en dies assenyalats, d'aquells que'n passen poch. No, no; la vida còmoda y tranquila dels poblets minúsculs hont no's sent soroll de món encare que tot s'ensorri; a confessar dematinet, la missa, després de la missa'l xacolata, un xistasso a l'hort...

Oh, l'hort!... Què'n valia de pessetes aquell hortet, ahont ell hi matava tantes tardes, parlant ab la Sila, la dona de l'alcalde ab qui eran vehins. Los horts estaven dividits per un comensament de paret seca, d'uns set pams d'alsada, y la Sila, fent mitja a qualsevol recó de l'hort, y mossèn Bernat, podant, cabant o regant, parlant del vent, de la pluja, les malures y les cullites, en aquell hort si n'hi havia mort d'hores lo senyor rector!

II

Mossèn Bernat no vivia sol; a casa seva hi havia una segona figura, que no pot esser la segona pot negarse que fós de primera. Se deya Rosó o Rosona, segons com venia bé, tenia disset anys, era neboda de mossèn Bernat, y'n feya cinch que s'estava ab ell.

Era lo que al poble'n diuen una galán min ona, es a dir, maca o bonica, o hermosa; era rossa, molt rossa, primeta; los cabells, de tan fins, se li caragolaven per sobre'ls polsos y'l front, fugint del planxat de la pinta y bellugantse ab los moviments y ab lo vent, y la pell de sa cara, de tant fina y tan blanca, ab la cremor del sol s'havia omplert de taquetes confoses que's diuen llanties y que ordinariament enlletgeixen, però a n'ella se li coneixien poch. Tenia'l posat alegre, ab molta compostura y senzillesa, y un mitj riure escayent que li escapava dels llavis a tota hora; veu argentina y fresca, com totes les que's crien en plena naturalesa, molta devoció a la Verge del Roser, com que's deya Rosó, y molt respecte al senyor oncle, mossèn Bernat.

Un germà d'aquest tenia sis fills; un d'ells, la Roseta. Mossèn Bernat, com era alegre de sí y criaturer; li digué un dia que'ls havia anat a veure al seu poble (a una hora y mitja): vols venir ab mi? Tindrás gallines, coloms, hort, fruyta y apendrás una mica més de lletra.

La noya ja hi hauria anat; però aquell amor a la casa li feu dir:

—Y no vindria may aquí?

—Sempre que vulgas. ¡Vatualist! Ja veurás; farém una cos; ho probes; si t'agrada't quedes, si no tornas. ¿T'està bé?... Sí, dona; m'farás companyia; la Quima ja es molt vellota; conta que ja era vella quan va morir l'altre Rector. Lo dia que comensi a malaltejar, bona nit viola!... ¿Está dit? Apa, donchs, vaja!... Vethoquí!

Y li agradá la rectoria y s'hi quedá. En cinch anys s'havia fet tota una dona y era un gran descàns per la Quima que ja anava tota corva del pes dels anys.

Tot lo sant dia feinejava per casa, y al caure la tarde sortían a l'hort, hont deyan lo rosari tots tres y a vegades ab la Sila, lo seu marit, en Ramón, l'alcalde d'aquell poble de vuitanta cases que tornava de treballar les terres ab en Fidel, fill únic.

Quan s'havia d'anar a la vila per qualsevol menester de la casa s'ho feyan avenir ab la Sila y hi anava la Rosó; poch sovint la Quima, que's cansava.

Però un dia va succeir que la Rosó no pogué anarhi; no sé quines rahons va donar, y hagué de ferho la vella major-dona.

A punta de dia varen marxar, xano-xano, corriol amunt, a pas de vella.

III

Era dissapte. Mossèn Bernat abans de baixar a dir missa va dir a la Rosó:

—No vagis depressa a desferme la racolata; no m'agrada espesseit. Vull anar a veure a n'en Vador que está malalt y tinch d'amanir la roba per demà.

—Está bé.—

Mossèn Bernat baixà l'escala y s'n anà a la sagristia. Y allí l'escolà li digué que en Vador ja estava bò, que havia sigut més l'espant que altra cosa.
—Me'n alegro. No hi vaig, donchs, va veïhoaquí!...
Y sortí la missa desseguida.

IV

Mossèn Bernat, tot pujant l'escala, digué:
—Rosonal... La xacolata!

Creyent que la noya era assentada al menjador, cusint, com de costum, y que'l sentia. Però res d'això; a l'entrar al menjador no hi veié ningú. Anà a la cuyna, y tampoch. Ni la xacolata era feta, ni hi havia foc, ni ànima vivent, ni remor, ni un vol de mosca se sentia.

—Que es estrany!—va pensar.—
Y sortí a la galeria.

—Batualisto!
Y's va quedar de pedra veget a la Rosó arribada a la paret de l'hort, garlant ab en Fidel, que estava a l'altre costat de la paret, de modo que, essent cadascú a casa seva, casi's tocaven cara ab cara. L'home anava pensant:

—Bernat? ¡No'n sabias res tu d'això!... ¡Aquestos dos festejen, donchs, vaja!... Però lo que's deyan no s'entenia gene.

—Are comprench perquè ahir no volia anar a la vila. Era per xò, donchs, vaja; vethoaquí!

—Bernat?... ¡Batualisto! ¡No t'ho hauries pensat!... Diques que mentres tu deyes la missa, aquestos te feyan combregar ab rodes de molí!... ¡Mira la Rosó, mira la Rosó!

Prou que la mirava; ab uns ulls que li sortían del cap. Allò no s'ho podia acabar.

En això sentí que ella deya: no, jo ho vull are.

—Y are! Què li deu voler aquesta beneïta? Y tant d'amagat. ¡Marrechs! ¡Ximplicis!

—Però, dona, esperat uns quants dies. —Oh! no pot ser; pobre de mí si'l senyor oncle sabia que's dematins fem això!

Mossèn Bernat comensà a trencar la suor: —Y gosa dirho!...

Mossèn Bernat s'astorà. Tenia's ulls molt oberts, les mans juntes a darrera, y'li còs tirat endavant, seguint tots los detalls del quadre que presenciava, que per molt gent hauria estat bonich, però pel seu gust era molt massa profà; molt massa lliure, y lo pitjor del cas era que no sabia en que pararia, perquè ab la sorpresa havia quedat mitj alelat; y les orelles li xiulavan.

La Rosó:
—Si m'estimessis com dius ja ho hauries fet avans.

Mossèn Bernat bullia d'indignació davant de tant desvergonyiment. En aquestes, en Ramón sortí a l'hort, y, encare que vegé'l cantó de la paret ab la parella, no semblà ferne esment y tornà a ficarse dintre.

¡Quina tranquilat! va pensar lo rector.
—En Fidel:
—Que no t'estimo? no te n'he dat probes?

—Uy!!! ¡Què probes, ni probes! jo si que probaré quants cinchs fan quinzè! Quitxalles! va exclamar del fons del cor mossèn Bernat. Y, sentintse indignat, anà a cridar l'alto als dos brivalls per dirlos que eran uns aquí y uns allà.

¡Quin atreviment!... ¡A davant meu!... Encare que ells no s'ho pensan. ¡Qui ho aguanta això!... Ahont aniria a parar aquesta noya?

Y ja tenia la boca oberta pera aplanarlos ab un crit aixordador, de rector irritat, quan en Fidel digué:
—Bé, donchs, ho vols demà? Donchs, demà. Jo't prometo que demà'l pare anirà a trobar a mossèn Bernat per demanarte. Estàs contenta?

—Are sí.
Mossèn Bernat quedà ab la boca bada-da, fins que en forma de respir se li escapà per ella tot lo pès grossíssim que se li havia anat formant entre pit y esquena.

Se posà una ma als llavis y rumià en silenci: —¿Sabs qué? Que has estat a punt d'espantarlo tot. Vethoaquí!...

Y de cop va quedar tot cofoy.
Llavors se recordà de la xacolata.

—Si demà'm demanan la noya, avuy es una festa prou senyalada. Ja me'l desfarré jo.

—Tot anant a la cuyna deya per ell tot sol:
—Are comprench per que en Ramón s'ho prenía tan a la fresca. Això's veu que es cosa feta, donchs, vaja! Y jo que volia fer un escàndol!

Y ja a la cuyna, després d'obrir l'armari, ab la xacolatera a les mans, aturat, ab la mirada fixa a terra, ab una mitja rialla d'avergonyiment, de burla y de compassió per ell mateix, esclamá:
—¡Ves, ves, si'm descuado!... Ja ho dich jo que no hauria servit per bisbe!...

F. GIRBAL JAUME.

NOVES

Nostre confrare *La Cruz* fa temps que troba malament tot lo que al port fa referencia, y reconeixent l'indiscutible dret de tal periòdich a exercir la crítica, lo que menys pot demanàrseli al diari catòlich, es que abans de censurar s'informi bé dels assumptos que vol tractar.

Nos mou a fer aquesta observació la lectura d'un solt publicat en l'edició de aquest mati de *La Cruz*, que diu:

«Anteayer se verificaron sin responder al resultado que se esperaba, dado el gas-to y el tiempo empleado en su instalación, las pruebas del alumbrado eléctrico en los muelles de Costa y Levante.»

«Dada la escasez de energía de la «dina-mo», que para el caso existe, solo pudie-ron encenderse a la vez, seis, de las diez lámparas.»

Efectivament; dinamo no ni ha cap, puig lo fluit lo suministra'l «Gasómetro Tarraconense», les làmpares que s'encen-gueren foren no sis, sinó totes catorze, no obstant que ordinariament deurán cremar sols vuit y si algún defecte té l'instalació lo contractista deurá corretgirlo abans de que se li rebi, puig per això's fan les probes.

Que'n queda, donchs, del solt de *La Cruz*? Ne queda lo mateix criteri que ha informat la sèrie de solts que un dia per los pals, altre per la fonamentació de la bàscula, altre per l'alumbrat elèctrich vé publicant d'un quan temps a aquesta part y que demostran, o que s'escriuen molt a la lleugera u altre cosa poch conforme ab lo subítol del confrare. Prefeririam que fós lo motiu, lo primer dels indicats.

Divendres sortí precipitadament pera Valencia nostre estimat amic particular don Manel Maese, enginyer director de les Obres del Port d'aquesta ciutat, ab motiu d'haver mort en aquella capital son germà don Alfons, ajudant d'Obres públiques, afecte a la segona divisió de ferrocarrils.

Acompanyem molt sincerament a la distingida familia del senyor Maese en lo pesar que l'affligeix y desitjem que Déu li concedeixi la calma y resignació necessària pera suportar l'actual infortuni.

L'Orfeó tarragoní prepara'l concert anyal dedicat als socis protectors y families dels orfeonistes pera molt aviat.

Segons nostres noticies, es mo't probable que aquest Concert s'escaigui per l'Abril en la diada de Sant Jordi, patró de Catalunya.

Degut a la proximitat d'aquest Concert, los ensaigs de conjunt resulten molt ajustats y animadíssims.

No cal dir si anyorèm ab deliri la pro-pera festa d'oír de nou als simpàtichs can-taires tarragonins.

Pera demà diumenje a la nit, la notable companyia d'òpera italiana que actua ab notable ècxit en lo Teatre Principal (Ate-nèu de Tarragona) posará en escena la fa-mosa partitura del mestre Puccini *Bohème*, que en tanta estima té nostre públich.

Los dilettanti esperan ab ansia la repre-sentació de tan popular obra, donchs se-gons referencies s'hi llueixen d'allò més totes les parts de la companyia y en espe-cial la simpática triple Srta. Balsells.

No volèm equivocar-nos al dir que demà hi haurá un plè dels grossos.

Pera l'altre diumenge es casi segur que tindrem la satisfacció d'escoltar al notable tenor senyor Utor, a qui's tracta de fer venir pera cantar l'òpera «Marina».

Mereix l'Atenèu de Tarragona's més entusiastes aplaudiments dels bons aficio-nats a la música.

Lo dimars vinent en l'iglesia de la San-tíssima Trinitat, a les onze del mati, tin-drà lloch l'aniversari del malaguanyat jove an Francesch de P. Ripoll Uson (A. C. S.) que morí lo 26 de Febrer de l'any passat.

—Neurasténies.—Neurostodogeno Su-grañes.

Degut a que'l temps es variable y la temperatura torna a ésser bastant freda, los malalts són en nombre considerable, poguentse dir que's ben casual la casa que no'n tinga al menys un.

Pera que la temperatura's normalisès fora molt convenient que plugués ab abun-dancia y de pás que fugiria tota aquesta plaga de malalties, les terres hi guanya-rian bona cosa, especialment los sembrats que aviat se ressentiran de la manca de tant indispensable aliment.

Convalecencies.—Ovi Lecitina Giol.

Los agricultors del Districte de Falset-Gandesa, emprenen decididament la via que ha de portarlos al respecte y conside-ració dels poders públichs que fins avuy havien tingut abandonades aquelles encon-trades y que tan trasbalsades se troben en-cara pel més desenfrenat caciquisme, sob-re tot a l'altre banda del riu.

La Cambra Agrícola de Falset y sa co-marca, presenta candidat a la Diputació provincial, a D. Celestí Fernández, de Porrera, ab caràcter purament adminis-tratiu y agrícola.

Podrán les tupinades dels electores de l'altra part del riu arreballar l'acta, més en la conciencia de tois los agricultors, no tarats de concupiscència política, aquest es lo seu diputat provincial.

Ja era hora de que's agricultors de aquelles encontrades se proposessin acabar ab lo xanxullo y l'injusticia.

Molt bé pels agricultors de Falset-Gan-desà!

Durant un concert que estava donant en Sarasate, en Darmstat, se senti de prompte indisposat l'ilustre violinista espanyol, quedant sospesa la festa.

S'ha firmat un decret de Foment distri-buint premis y subvencions a la classe agrí-cola en la forma que segueix:

Se disposa la distribució de primes de 10.000, 40.000, 17.500 y 5.000 pessetes pera premi en concursos, subvenció a Cambres y Sindicats agrícols, Exposicions, Congresos y Certamens agrícols y premis a obrers del camp.

Se destinen 25.000 pessetes a subvenció de caixes rurals de crèdit que estiguin formades per agricultors o verifiquin ses operacions a favor d'aquets, com igual-ment pera caixes d'estalvi.

Los premis a obrers agrícols serán con-ceditos per mèrits regoneguts.

De totes aquestes materies hi entendrà una Junta presidida pel director general d'Agricultura, que redactará una memo-ria anyal.

ESPECTACLES

TEATRE PRINCIPAL

Atenèu de Tarragona

Funció pera demà diumenge

NIT.—La grandiosa òpera en quatre actes del mestre Puccini «Bohème»

TIP. DE FRANCESCH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

CLÍNICA Y CONSULTORI

PERA LES ENFERMETATS DE LA DONA
Vies urinaries, Cirurgia operatoria y parts

BAIX LA DIRECCIÓ DEL

DOCTOR RABADÁ

Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Doctor Fargas y Metge de les Cases de Socors de Barcelona.

Consulta: De 10 a 12 y de 5 a 7.—Pera obrers, de 7 y mitja a 8 y mitja nit.—Pera'ls pobres, franca, los dilluns, dimecres y dissabtes de 12 y mitja a 1 y mitja.

Ruina de Castelar, 31, principal

Emulsió NADAL Mellor que Scott y si-milars: Unica ab 80 per 100 oli bacallá tot assimilable. Usant oli sol, se to-lera mal y perd vies intestinals. Reconstituent nens, adults, vells; consunció, convalecencies, clo-rossis, embaràs, lactancia, tos, tisis, escrófuls, ra-quitismes, anèmia. Certifican eminents doctors Co-legis Metges y Farmacèutichs.

MEDALLA DE PLATA

Xarop Hipofosfits NADAL Tònich recons-tituent, estimulant. Hipofosfits cal, estricnina, ferro, manganès, quinina, sosa, cuasina, neurostina (fósfo-ro orgánich), format sosa.—Anèmia cerebral, en-fermetats medulars, astènia muscular, activa diges-tia, deté caducitat orgánica.

MEDALLA DE PLATA

Glimina NADAL Antidiabètic infalible de «Limas de mar». Dema-nèu literatura.

Major, 14.—TARRAGONA

Senyors Propietaris

Si desitjèu planter d'ametllers empeltats ja, de les mellors classes y de preus molt econòmichs procedents de la provincia de Lleyda, dirigiu-se al Sr. Joseph Illa, Comte de Rius, n.º 11, 1.ª

Tallers d'Arts Sumptuaries

FRANCISCO CASANOVAS

SUCCESSOR DE FÉLIX RIBAS

Carretera de Castelló.—TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuaries. Projectes y presupostos detallats de les obres que ho requereixin.

Donya Carme Figuerola

VIUDA DE PERPIÑÀ

ESPECIALISTA EN PARTS

Ex-alumna de l'Hospital de Santa Creu, de Barcelona, ab dos anys de practica en dit benèfich establiment, ofereix sós ser-veys.

Rambla de Sant Joan, 56, entressol

TAQUIGRAFÍA

S'obrirá un curs lo dia 2 de Janer prò-xim.

Mensualitat, 5 pessetes. Direcció, Arma-ñá, 3, 2, 2.ª

Llissóns alternades, de set a vuit de la nit. Classificació d'alumnes: los menors de 16 anys, los dilluns, dimecres y divendres. los demés, dimars, dijous y dissabtes.

Als tres mesos, practicas de velocitat. Per l'inscripció, dirigir-se de paraula o breu escrit a D. Lluís Aris.

TARJETAS DE VISITA

Impremta Sugrañes

LÍNIA REGULAR DE GRANS VAPORS

IBARRA Y C. S. en C.

SEVILLA

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Cádiz, Sevilla, Huelva, Vigo, Villagarcia, Carril, Coruña, Ferrol, Gijón, Santander, Bilbao, Sant Sebastiá, Pasajes, Bayonne, Burdeos y Nantes.

Servey rápit eventual pera'l Nort d'Espanya, ab escala en los ports de Valencia, Alacant, Málaga, Cádiz, Sevilla, Vigo, Coruña y Santander. S'expedeixen coneixements directes pera Ayamonte, ab trasbord en Huelva als vapors **La Activa**.

S'admet càrrega y passatgers a preus reduits.

Sortirà d'aquest port lo próxim dijous lo magnífich vapor espanyol

CABO CREUX

de 1.230 tonelades, admetent càrrega y passatgers pera'ls ports nomenats.

Son cons. Pnatari **D. MARIAN PERES.**

NEURASTENIES

clorosis,

debilitat general,

anemia

se curen radicalment ab l'ús del

NEUROSTEÓGENO SUGRAÑES

EN TOTES LES FARMACIES

Sastrería y Camisería d'en

VICENS BRELL

NOVETATS de la temporada d'hivern en Sastreria, Camisería y Corbateria.

DEPÓSIT d'ornaments relligiosos dels **Fills de Miquel Gusí**, de Barcelona.

DEPÓSIT de l'acreditada sombreria de la casa **L. Trinchet**. Especialitat en los de teula y copa.

Se confeccionen tota mena de trajos y pessas pera senyors eclesiástichs.

Comte de Rius, 23 y Rambla de Sant Joan, 57

DR. SASTRE Y MARQUÉS

HOSPITAL, 109.-BARCELONA

Pastilles calmants de la tos del Dr. Sastre y Marqués.

Vi d'ostres del Dr. Sastre y Marqués, lo mellor dels tònichs.

Succe vermifruich del Dr. Sastre y Marqués, preciós remey pera espulsar los cuchs.

Essencia febrífuga del Dr. Sastre y Marqués, contra tota classe de febres.

Dentelna del Dr. Sastre y Marqués, és la salvació segura dels nens en tots los accidents perillosos de la dentició.

Conservador de la boca del Dr. Sastre y Marqués. Ab aquest preciós remey s'eviten totes sas malalties.

Pera tenyir lo cabell no hi ha res com la tintura del Dr. Sastre y Marqués.

Casa especial en Axarops medicinals dosificats

AYGUA NAF SERRA

EXCELSER

En Llanas ven uns paraiguan de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim hò, que resisteix tota proba al devall d'un canaló. Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebóns, que ni Rafel ni Murillo los podrian fer melló, a propòsit per regalós; causan gran admiració. Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastóns, parassols de totas menas que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26.—Comte de Rius, 26.—TARRAGONA

Lo Camp de Tarragona

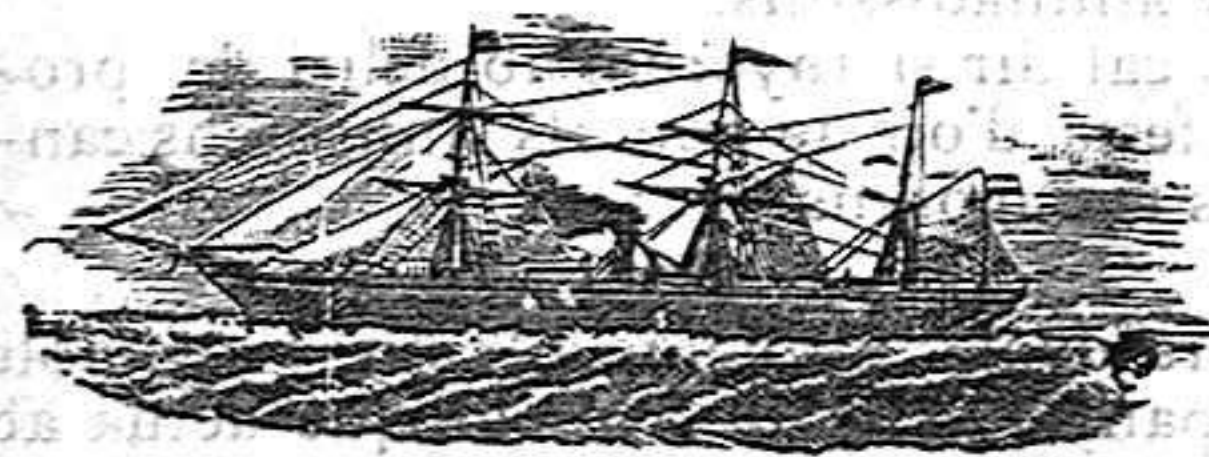
SETMANARI CATALANISTA

Redacció: Carrer Méndez Núñez 6, baixos. Administració: Rambla de St. Joan, 39. Llibrería y Centre de suscripcions de D. Sadurní Ginesta.

Preus de suscripció

Tarragona, trimestre..... 1'50 pta.
Fora..... 1'50 »
Extranger..... 2'0 »
Número d'avuy..... 15 »
De venda en lo local de l'«Associació Catalanista», carrer de Méndez Núñez, 6 y en la esmentada Llibrería.

Anuncis a preus reduits

Serveys de la Companyia Trasatlántica

Linia de Cuba y Méxich.—Lo dia 17 de Febrer sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y'l 21 de Coruña lo vapor

ALFONSO XIII

directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera Costafirme y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la linia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Linia de Nova-York, Cuba y Méxich.—Lo dia 24 de Febrer, sortirà de Barcelona, l' 26 de Málaga y'l 28 de Cádiz, lo vapor

BUENOS AIRES

directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera idistints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo. També admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Habana.

Linia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Mars sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cádiz, lo vapor

MANUEL CALVO

Aquesta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab iño tendre, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botelles de 1/4 de litre al preu d'una pesseta. A l'engros importants descomptes. Farmacia y laboratorí de A. Serra.—Reus. A la menuda: Farmacia del Centre.—Tarragona.—Demanar AYGUA NAF SERRA

directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, d'ahont surten lo 12 de cada mes pera Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatge y càrrega pera Veracruz, ab trasbord a Habana. Combina pel ferrocarril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífic, pera quals ports admet passatge y càrrega ab bitllets y coneixements directes. Combinació pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Carupano y Camaná ab trasbord a Puerto Cabello y pera Trinitat, ab trasbord a Curaçao.

Linia de Filipinas.—Lo dia 2 de Mars sortirà de Barcelona, havent fet las escalas intermitjas, lo vapor

ALICANTE

directament pera Génova, Port-Said, Suez, Colombo, Singapur y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Àfrica, de l'India, Java, Sumatra, China, Japó y Australa.

Linia de Buenos Aires.—Lo dia 3 de Mars sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cádiz, lo vapor

P. DE SATRUSTEGUI

directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Linia de Canarias.—Lo 17 sortirà de Barcelona, l' 18 de Valencia, lo 19 de Alacant y'l 22 de Cádiz, lo vapor

M. L. VILLAVERDE

directament pera Tànger, Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife y Santa Cruz de la Palma, retornant a Santa Cruz de Tenerife pera emprendre lo viatge de retorn, fet las escalas de Las Palmas, Cádiz, Alacant, Valencia y Barcelona.

Linia de Fernando Poo.—Lo dia 25 de Mars sortirà de Barcelona y'l 30 de Cádiz, lo vapor

SAN FRANCISCO

pera Fernando Poo, ab escalas a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Àfrica y Golf de Guinea.

Linia de Tànger.—Sortidas de Cádiz: diluns, dimecres y divendres. Sortidas de Tànger: dimars, dijous y dissabtes.

Aquests vapors admeten càrrega en las condicions més favorables y passatgers, a quins la Companyia doa na allotjament molt cómodo y tracte esmerat, com h'acreditat en son dilatat servey. Rebaixas a familiars. Preus convencionals pera camarots de lujo. Rebaixat pera passatgers d'anada y tornada. També s'admet càrrega y s'expenen passatges pera tots los ports de món servits per líneas regulars. La empresa pot assegurar las mercaderias que s'embarquin en los seus vapors.

AVIS IMPORTANT.—Rebaixa en los nòlts d'exportació.—La Companyia fa rebaixas de 30 per 100 en los nòlts de determinats articles, ab arreglo a lo establert en la R. O. del Ministeri d'Agricultura, Industria y Comers y Obras Públicas de 14 Abril de 1904, publicad a la Gaceta del dia 22 del mateix mes.

Serveys comercials.—La secció que d'aquests serveys té establerta la Companyia, s'encarrega de treballar a Ultramar los Mostruaris que li siguin entregats y de la colocació dels articles, qual venda, com ensaig, desitgin fer los Exportadors.

Pera més informes dirigirse a son agent

D. EMILI BORRÁS